

**IV ЧАКЫРЫЛЫШ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСӘНСЕФ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫң
IV УТЫРЫШЫ**

КАРАР № 9

Татар Бүләр авылы

« 16 » декабрь 2020 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районнының « Исәнсеф
авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет
процессы турындагы Нигезләмә хакында**

Россия Федерациисе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районнының « Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районнының « Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне әлгә каарга күшымта нигезендә яна редакцияда расларга.
2. Әлгә каар рәсми басылып чыккан көннән гамәлгә керә дип билгеләргә.
3. Әлгә каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча бастырып чыгарырга һәм Мөслим муниципаль районнының рәсми сайтында урнаштырырга.

Мөслим муниципаль районы
Исәнсеф авыл жирлеге Башлыгы

И.А.Салихов

**Исәнсеф авыл жирлеге Советының
2020 елның 16 декабрь
9 номерлы каарына күшымта**

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының
«Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә
Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмә**

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукий мәнәсәбәтләр

Исәнсеф авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Мөслим муниципаль районы Исәнсеф авыл жирлегенең башка муниципаль хокукий актлары белән төзелгән; бюджет хокук мәнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм контролльдә тоту барышында, шулай ук Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм авыл жирлегенең муниципаль бурычы белән идарә итү процессында барлыкка килә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала.

**2 статья. Авыл жирлегендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен тормышка ашыруның
хокукий нигезләре**

Бюджет хокук мәнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла

3 статья. Жирлек бюджетының хокукий формасы

Мөслим муниципаль районының «Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты (алга таба-жирлек бюджеты) һәм аның үтәлеше турында еллык хисап «Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана (алга таба - жирлек Советы).

Жирлек бюджеты өч елга – чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты түрүндагы карап аңа кул күйгеннан соң ун көннөн дә соңға калмычада билгелөнгөн тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

4 статья. Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган тәшенчәләр һәм терминнар

Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган тәшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгелөнгөн мәгънәдә кулланыла.

5 статья. Жирлектә Россия Федерациясенең бюджет классификациясен куллану

Жирлек бюджеты проектын төзегендә, жирлек бюджетын үтәгендә, аның үтәлеше түрүндагы хисапны формалаштырганда Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган норматив хокукий актлар нигезендә жирлек бюджеты курсәткечләренең Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләрдәге бюджетлары белән чагыштыруын тәэммин итү максатларында кулланыла.

Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтәгендә бюджет керемнәренең баш администраторларының Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында Россия Федерациясе бюджет законнарында билгелөнгөн нормативларга туры китереп бүленә торган керемнәр буенча кодларының дәвамлылыгы тәэммин ителә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлек бюджет процессы Россия Федерациясе бюджет кодексы белән билгелөнгөн Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

бюджет системасының бердәмлеге;

- бюджетлар арасында керемнәрне, чыгымнарны һәм кытлыкны (дефицитларны) финанслау чыганакларын чикләү;
- бюджетларның мәстәкайльлеге;
- бюджет дефицитларын финанслау чыганакларының, керемнәрнең һәм чыгымнарының тулысынча чагылышы;
- баланслылык;
- бюджет чарапарын куллануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) каплавы;
- ачыклык;
- бюджетның дөреслеге;
- бюджет акчаларының адреслылыгы һәм максатчан характерда булуы;
- чыгымнарның буйсынучанлыгы;
- кассаның бердәмлеге.

7 статья. Жирлек бюджет процессының төп этаплары

- Жирлектә бюджет процессы түбәндәгә этапларны үз эченә ала:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразларын, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләрен эшләү;
- бюджет проектын төзү;
- бюджет проекты буенча гавами (ачык) тыңлаулар үткәрү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәлеше;
- бюджет турындагы карага үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- бюджет үтәлеше турында хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен тормышка ашыру.

Финанс елы календарь елына туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлекнең бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Жирлек Советы;
- Жирлек Башлыгы
- Жирлек башкарма комитеты:
- Төзелгән килемшү нигезендә районның контроль-хисап палатасы)
- бюджет акчаларының баш бүлүчеләре (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);

9 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын һәм аның үтәлеше турында еллык хисапны карый һәм раслый, үз утырышларында, комиссия утырышларында, авыл жирлеге Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә аывыл жирлеге бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора, Россия Федерациясе Бюджет кодексы,, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, аывыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне башкара.

Жирлек советына бюджет мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе

Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән аның компетенциясе чикләрендәаның вәкаләтләрен тәэмүн итү өчен жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан кирәклө барлык мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Авыл жирлеге башкарма комитеты авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәэмүн итә һәм төзи, аны кирәклө документлар һәм материаллар белән Исәнсеф аывыл жирлеге Советына раслауга кертә, жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмүн итә, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны Исәнсеф аывыл жирлеге Советына раслауга тапшыра, муниципаль бурый белән идарә итүне тәэмүн итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән бирелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Районның контроль-хисап палатасы (төзелгән килешү нигезендә) Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бюджет вәкаләтләрен, шулай ук тубәндәгеләр буенча бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра:

- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;
- аывыл жирлеге бюджеты турындагы карарларның, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукий актларының проектларына, шул исәптән аывыл жирлеге бюджетының күрсәткечләренә (параметрларына һәм характеристикаларына) нигезләнгән проектларына экспертиза ясау;
- муниципаль программаларга экспертиза турында;
- бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган житешсезлекләрне бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын бюджет акчаларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләр.

Әлеге пунктта каралган район Контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре (төзелгән килешү нигезендә), «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең

гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләрне үтәп гамәлгә ашырыла.

4. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;
- ача буйсынган курсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;
- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;
- бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
  - жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
  - бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели; максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;
  - бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет Хисабын формалаштыра; муниципаль берәмлек исеменнән ача буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә; Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет чараларын бүлүче:

- авыл жирлеге бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренең лимитларын, ведомство карамагындағы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм (яки) алучыларга бүлә һәм авыл жирлеге бюджетының тиешле өлешен үти;
- бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча бюджет акчаларының баш бүлүчесенә тәкъдимнәр кертә;
  - максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;

- бюджет акчаларының баш бүлүчесе тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең үз карамагындағы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджет сметасын төзи һәм үти;

житкерелгән бюджет йәкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йәкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

- нәтижәлелекне, аңа каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның максатчан характерын тәэмин итә;

- бюджет акчаларының баш бүлүчесенә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тиешле тәкъдимнәр көртә;

- бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә) яки кипешү нигезендә әлеге вәкаләтне башка учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;

- бюджет акчаларының баш бүлүчесенә (бүлүчегә) бюджет хисабын формалаштыра (формалаштыруны тәэмин итә) һәм тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга салучы хокукий актларда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка вәкаләтләрне башкара.

7. Авыл жирлеге бюджеты көрөнәре баш администраторы:

- үзенә караган бюджет көрөнәренең администраторлары исемлеген формалаштыра;

- касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

- авыл жирлеге бюджет көрөнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Авыл жирлеге бюджеты қытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

- аңа караган авыл жирлеге бюджет қытлыгын финанслау чыганаклары администраторларының исемлекләрен формалаштыра;

- авыл жирлеге бюджет қытлыгын финанслау чыганаклары буенча көрөнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- авыл жирлеге бюджет қытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен аның карамагына бүлеп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

- авыл жирлеге бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының администраторларына караган бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм авыл жирлеге бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының авыл жирлеге бюджет хисабын формалаштыра.

9. Авыл жирлеге бюджет акчаларын баш бүлүченен (бүлүченен), авыл жирлеге бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының), эчке финанс тикшерүен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча авыл жирлеге бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Авыл жирлеге бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турыйндағы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турыйндағы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турыйнда Татарстан Республикасы законнары, авыл жирлегенең салымнар һәм жыемнар турыйндағы норматив-хокукый актлары нигезендә төзелә.

11 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәлеше чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) авыл жирлеге бюджет акчалары исәбеннән үтәлергә тиеш.

12 статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Башкарма комитетының резерв фондын төзү күздә тотыла ала.

Жирлек башкарма комитетының резерв фонды күләме бюджет турыйндағы карар белән билгеләнә һәм чыгымнарын гомуми күләме карары белән расланганның 3 проценттан арта алмый.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе авыл жирлеге Башкарма комитети тарафыннан раслана.

Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турыйнда хисап жирлек бюджетының үтәлеше турыйндағы квартал саен һәм еллык хисапларга күшүп бирелә.

13 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгө, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгө заказлар урнаштыру.

1. Муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен исәпкә алыш, дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль контрактлар муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законында билгеләнгән тәртиптә төзелгән һәм расланган муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу план-графигы нигезендә төзелә һәм, РФ Бюджет кодексының 72 статьясындагы З пунктында билгеләнгән очраклардан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә түләнә.

14 статья. Авыл жирлеге бюджетында каралмаган чыгымнарының гамәлгә ашыру

1. Әгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә аның кабул ителгәнчегә кадәр бер генә гавами - хокукий берәмлек тарафыннан үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне қүздә тоткан муниципаль хокукий акт кабул ителсә, күрсәтелгән муниципаль хокукий акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен үтәү чыганакларын һәм тәртибен, шул исәптән кирәк очракта, финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибен билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгө бюджет ассигнованиеләре бүләп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгө бюджет ассигнованиеләрен арттыру, бюджет турындагы карага тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында бюджет турындагы авыл жирлеге Советы каарына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, чираттагы финанс елы башыннан гына, бюджетка өстәмә түләүләрнең тиешле чыганаклары булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

15 статья. Авыл жирлегенең чыгым йөкләмәләре

1. Авыл жирлегенең чыгым йөкләмәләре түбәндәгә очракларда барлыкка килә: жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул иту һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнарын хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул иту, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча

муниципаль берәмлек тарафыннан (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (килешүләр) тәзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) тәзү.

Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән авыл жирлегенең чыгым йәкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мәстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән үтәлә.

2. Авыл жирлегенең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йәкләмәләре федераль законнар (Россия Федерациясе субъекты законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йәкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс яғыннан тәэммин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Муниципаль районның һәм авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары арасында төzelгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирлекләрнең жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен муниципаль район жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга яисә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районның жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга бәйле чыгым йәкләмәләре, муниципаль районның жирле үзидарә органнары һәм авыл жирлеге арасында төzelгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган муниципаль район һәм авыл жирлеге арасында төzelгән килешүләр нигезендә тиешле жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән күрсәтелгән килешүләр нигезендә билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә бирелә торган тиешле жирле бюджетлардан бюджетара трансферлар исәбенә һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансферларны исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йәкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс

яғыннан тәэмін итү үз көремнәре һәм құрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты қытлығын финанслау чыганаклары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирле үзидарәнең үз вәкаләтләрен дайми нигездә гамәлгә ашыручи депутатларның, сайланулы вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләренең, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгели.

4. Жирле үзидарә органнары, федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимиите органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм үз компетенцияләреннән федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән чыгарылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс chaрапары (бюджетара трансфертлардан тыш) булганда гына билгеләргә һәм башкарырга хокуклы.

Статья 16. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның рәвешләре

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән рәвешләрдә бирелә.

17 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан Район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм аның тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган авыл жирлеге Советы каарларында каарлган очракта һәм тәртиптә район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

18 статья. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеләнгән датага бурычлы тарафыннан түләнергә тиешле акчалар суммасы Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып тора.
2. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр Жирлекнең финанс

активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөклөмөлөр буенча бурычларны исөптөн төшерү һәм торғызу қагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы (килешү буенча) тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек каршындагы акчалата йөклөмөлөрне (акчалата йөклөмөлөр буенча бурычларны) һәм мондый йөклөмөлөрне үтәүне тәэммин итә торган килешүләрне исөпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөклөмөлөр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру бюджет Кодексы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр шартнамәдә башкача билгеләнмәгән булса, Жирлек алдындағы акчалата йөклөмөлөр тиешле акчалата сумманы Жирлек бюджетының бердәм счетына күчергән көннән үтәлгән дип санала.

19 статья. Жирлек бюджеты кытлығы

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындагы карап белән билгеләнә.

2. Авыл жирлеге бюджеты кытлығы, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исөпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындағы 4 пунктында каралган чарапар гамәлгә ашырылган очракта, жирлек бюджеты кытлығы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исөпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган еллык гомуми күләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек бюджеты кытлығын финанслау чыганаклары составында жирлек милкендәге капиталда катнашуның башка формаларыннан һәм акцияләрне сатудан керемнәр Советының карары белән расланганда һәм бюджет чарапарын исөпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында Район бюджеты кытлығы күрсәтелгән кертемнәрнең суммасы һәм бюджет акчаларын исөпкә алу счетларында калган акчаларның кимүе чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

Еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлығы әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

20 статья. Бюджет кредитлары

1. Жирлек бюджеты хисабына бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет

системасының башка бюджетларына, юридик затларга, Россия Федерациисе Бюджет кодексы нигезендө һәм Жирлек Совет карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет турында Совет карары белән каралган шартларда һәм чикләрендә бирелә.

21 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

Авыл жирлеге бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

номиналь бәясе Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

Россия Федерациисе валютасында кредит оешмаларының жирлек тарафыннан жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

Жирлек бюджетына Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән Жирлек тарафыннан Россия Федерациисе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Жирлек милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан керемнәр;

Жирлек бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуны барлыкка китергән яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациисе валютасында Жирлек гарантияләрен үтәүгә юнәлдерелгән акчалар күләме;

Россия Федерациисе валютасында Жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен түләүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

Жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән Район бюджетыннан юридик затларга Россия Федерациисе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

Россия Федерациисе валютасында жирлек бюджетыннан Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы

аерма.

Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү гамәлләрен башкарганда Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар аермасы.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр кертелә: Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасындан аерма;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуки барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында Жирлекнен, муниципаль гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме.

22 статья. Жирлекнен муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнен бурыч йөкләмәләре түбәндәгә йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

- 1) Жирлекнен кыйммәтле кәгазыләре (муниципаль кыйммәтле кәгазыләр);
- 2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
- 4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;
- 5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);
- 6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе Чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнчегә кадәр барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жәлеп ителгән, йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) Жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән, йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) hәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

23 статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату hәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (кредитор тарафыннан аерым шартлары hәм муниципаль хокукий актлары белән гамәл кылу башкарылмаса), курсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала hәм, әгәр Жирлекнең вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча Поселениенең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгәндә тулысынча туктатылган дип санала hәм курсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) башлану (hөjүм иту турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле администрация әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткөннөн соң Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөклөмәлөрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру түрінде муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөклөмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөклөмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөклөмәлөренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән(сатып алынган)муниципаль бурыч йөклөмәлөрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәлөрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы күләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләрне алмаштыру яисә башка операцияләр нәтижәсендә) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карапы буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөклөмәләрне түләп бетерү датасы житкәнчә сатып алынган (алмашу нәтижәсендә алынган яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) дип танырга хокуклы.

24 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлекнең муниципаль эчке хисаплашулар дигендә муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирле бюджетка Жирлек исеменнән заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Жирлекнең заемчы буларак бурыч йөклөмәләре барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы хисаплашулары дигендә Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Жирлек исеменнән федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән Жирлек бурыч йөклөмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы хисаплашулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең тышкы дәүләт хисаплашулары программасына көртөлгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациисе Бюджет кодексы һәм Жирлек Уставы нигезендә Жирлек исеменнән муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашыру хокукуна жирле администрация (Жирлекнең башкарма-боеру органы) ия була.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә Жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Районның бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлары булмау;

2) Жирлек тарафыннан кредит рейтинги Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәҗәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

6. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә Жирлекне бурыч тотрыклылыгының уртacha дәрәҗәсе булган заемчылар төркеменә көрткән очракта, Район муниципаль хисаплашулар башкарырга, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен бурыч тотрыклылыгының дәрәҗәсе түбән булган заемчылар төркеменә көртүгә китерә торган күләмнәргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртacha дәрәҗәсенә ия булган заемчылар төркеменә көргән очракта, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чиштагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы дәүләт хисаплашулары, муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләрне бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештергән очракта, муниципаль хисаплашуларын гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының түбән дәрәҗәсенә ия булган заемчылар төркеменә көргән очракта, Жирлек муниципаль хисаплашулар башкарырга, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен бурыч тотрыклылыгының дәрәҗәсен күтәрүгә китерә торган күләмнәргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек Россия Федерациисе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодексның 311 статьясы нигезендә Жирлек бурыч тотрыклылыгы түбән дәрәҗәдә булган

заемчылар төркеменә кертелгән очракта, эчке муниципаль хисаплашуларын Жирлекнең кыйммәтле көгазыләрен бары тик рефинанслау максатларында гына, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм Жирлекнең кыйммәтле көгазыләрен урнаштыру юлы белән, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 9 пунктында һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясындагы 7 пунктында каралган Жирлекнең түләү сәләтен торғызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Поселение, Жирлек Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән дәрәҗәдә булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль тышкы хисаплашуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуксыз була.

11. Жирлек Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән дәрәҗәдә булган заемчылар төркеменә кергән очракта, Россия Федерациясе валютасында чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке хисаплашулар, муниципаль гарантияләр программаларны оссия Федерациясе валютасында чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) эчке һәм тышкы муниципаль хисаплашулар, муниципаль гарантияләр программаларын), шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләрне бары тик Россия Федерациясе Финанс министрлыгы (Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы) белән килештергән очракта гына, дәүләт (муниципаль) хисаплашуларын гамәлгә ашырырга, дәүләт (муниципаль) гарантияләрен бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 9 пунктында һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясындагы 7 пунктында каралган муниципаль берәмлекнең түләү сәләтен торғызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча муниципаль берәмлек йөкләмәләренә реструктуризацияләү уздыру рәхсәт итлеми.

25 статья. Жирлек тарафыннан чит ил валютасында хисаплашулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

Жирлек Россия Федерациисеннән чит ил валютасындахы хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациисеннән, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 103 статьясындахы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алыш, жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларын Россия Федерациисе тарафыннан куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

26 статья. Предельный объем муниципальных заимствований

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнен жыелма күләме анлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнен гомуми суммасы, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алыш, жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирле бюджет турында тиешле финанс елына расланган Жирлек бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Финанс хисабы елында Жирлек хисаплашуларның гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның һәм финанс хисабы елы йомгаклары буенча агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәренең гомуми суммасыннан артып киткән очракта, курсәтелгән арттыру суммасында жирле бюджет акчаларының калдыклары Россия Федерациисе Бюджет кодексында каралган максатларга, агымдагы финанс елына хисаплашуларның иң чик күләмен киметеп, юнәлдерелергә тиеш.

27 статья. Жирлекнең муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм бурыч тотрыклылыгы курсәткечләренең иң чик курсәткечләре

1. Жирле бюджет турында карар белән чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына), шул исәптән Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантияләр буенча, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (Жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) бурычның иң югары чиген курсәтеп, эчке муниципаль бурычның, тышкы муниципаль бурычның (Жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) иң югары чикләре билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындағы йөклөмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет түрүндагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган, кире кайтарылмый торган керемнәрен расланган күләмен һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләменнән артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындағы 4 пунктында карапланылган очракта, бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) физик затлар кеременә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрен расланган күләмен исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет түрүндагы карар белән расланган гомуми күләменең 50 проценттан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгәндә жирле бюджет түрүндагы карар белән раслана: ¹¹ жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең гомуми күләме һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләме чоры (чираттагы финанс елы); күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң бурыч йөклөмәләрен вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

28 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Чит ил валютасындағы муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындағы муниципаль гарантияләрнең түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп исемлегеннән гыйбарәт:

- 1) һәр юнәлеш (максат), категория (төркем) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максаты) буенча принципаллар атамалары буенча күрсәтеп гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);
- 2) гарантияләр һәм алар белән тәэммин ителә торган йөклөмәләр валютасы;
- 3) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукуы булу (булмау);

¹ Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына торышы буенча барлыкка килгән муниципаль бурычны каплау һәм аңа хезмәт күрсәту буенча түләүләрнең еллык суммасы жирле бюджет түрүндагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына расланганның 20 проценттан артмаска тиеш.

- 5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнен башка шартлары.
2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэммин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.
3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программының бюджет турындагы тиешле карага күшүмтә булыш тора.

29 статья. Муниципаль тышкы хисаплашулар программы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы хисаплашулар программының чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларынан файдалану кысаларында федераль бюджеттан жирле бюджетка чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) түләнә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.
2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программының белән билгеләнә:
- 1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча жирле бюджетка акча жәлеп иту үзүәннән һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары; ;
  - 2) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларынан файдалану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча Жирлекнән бурыч йөкләмәләрен каплау үзүәннән һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары;
3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы хисаплашулар программының чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карага күшүмтә булыш тора.

30 статья. Муниципаль эчке хисаплашулар программы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программының Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.
2. Муниципаль эчке хисаплашулар программының белән тубәндәгеләр билгеләнә:
- 1) чираттагы финанс елында һәм план чорында жирле бюджет бюджетына акчаларны жәлеп иту үзүәннәре һәм муниципаль эчке хисаплашуларын гамәлгә ашырганда бурыч йөкләмәләре төрләре буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен каплауның инч чик сроклары;
  - 2) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча түләү үзүәннәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке хисаплашулар программының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч үткәрү муниципаль эчке хисаплашулар программында чагылдырылмый.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч үткәрү муниципаль эчке хисаплашулар программында чагылдырылмый.

31 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Россия Федерациясе валютастында муниципаль гарантияләр программы, тубәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютастында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максат), категория (төркем) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максаты) буенча принципаллар атамалары буенча күрсәтеп гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокуки булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютастында күрсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр Россия Федерациясе валютастында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютастында муниципаль гарантияләр программы бюджет турындагы тиешле карага күшүмтә булып тора.

32 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре.

Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең иң чик күләмнәре Жирлек советы тарафыннан, тиешле бюджет турындагы карап белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә билгеләнә.

33 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән (договордан) яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

2. Муниципаль гарантия, принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше турында таләпләр куелган очракта да яки принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты житүенә этәргеч булган вакыйгалар туган очракта да тәэммин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант принципалның үзенә тәэммин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар җаваплылык tota.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый берәмлек – Жирлек) hәм гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципалның исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, бәяләмәсен hәм номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү вакытын, якларның исемнәрен, төп йөкләмәнең башка мәһим шартларын күрсәтеп);

5) гарант йөкләмәләре күләме hәм гарантиянең ин чик суммасы;

6) гарантия бирүнең нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керү өчен этәргеч булган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;

9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты hәм тәртибе;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) гарантия буенча йөкләмәләрне гарант тарафыннан үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәэммин ителгән йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) hәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга гарант таләбе хокукуы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);

16) Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр hәм гарантиянең башка шартлары.

7. Гарантның принципалга регресс таләбе хокукуын күздә тотмый торган муниципаль гарантия белән бары тик акцияләренең (өлешләренең) 100 процента жирлеккә (гарантка)

карый торган хұжалық жәмгыяте йөклөмәләре генә тәэмін ителергә мөмкін.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә көрүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән календарь датасы яисә вакыты белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалығыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртергә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарнықы булған гарантка таләпләр хокуқы гарантның язма ризалығыннан башка тапшырыла алмый (башка нигезләр буенча күчерелә), күрсәтелгән таләп хокукларын Россия Федерациясенең кыйммәтле кәгазьләр турында законнары белән билгеләнгән тәртиптә яңа хұжага (сатып алучыга) облигацияләргә (алар буенча принципал (эмитент) йөклөмәләрен үтәү муниципаль гарантия белән тәэмін итеп) хокуклар күчүгә бәйле рәвештә тапшырудан (кучудән) тыш.

11. Кредит (заем, шул исәптән облигация) буенча принципал йөклөмәләрен үтәүне тәэмін итә торган муниципаль гарантия фәкать гарантның алдан язма ризалығыннан башка үзгәртелгән, һәм (яисә) кредит (займ, шул исәптән облигация) чарапарын максатсыз файдаланмаган очракта, муниципаль гарантия белән тәэмін итеп, аңа карата Россия Федерациясе законнары һәм (яисә) кредит шартнамәсе һәм (яисә) кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә кредит (заем, шул исәптән облигация) акчаларын максатчан файдаланмаган очракта гына Гарант тарафыннан чакыртып алышырга тиеш. максатчан куллану кредит чарапары;

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турында бенефициар таләбе (гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлықка килгәндә) гарантка бирелергә мөмкін. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документларны күшүп, язма рәвештә гарантка белдерелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпләрне, шул исәптән, принципалның гарантия белән тәэмін итеп, йөклөмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта таләп итәргә хокуксыз.

14. Гарант принципалга гарантияне үтәү турында бенефициарның таләпләрен күрсәту хакында хәбәр итәргә һәм таләпнен күчермәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә күшымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа күшүп бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карага тиеш.

16. Гарантиянең үтәлеше турында бенефициарның һәм аңа күшүп бирелгән документларның таләбе нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбәндәге очрактарда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа күшүмтә итеп бирелгән документлар гарантия бирелгән вакыт (гарантиянең гамәлдә булу срогы) тәмамланғаннан соң гарантка күрсәтелгәндә;

2) таләп һәм (яисә) аңа күшүмтә итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгәндә;

3) таләп һәм (яисә) аңа күшүмтә итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэммин ителгән йөкләмәләрне тиешенчә үтәүне баш тартканда;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

17. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документларның нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш

18. Гарант принципал тәкъдим итә ала торган бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы. Гарант хәттә принципал каршылыklардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да әлеге каршылыklарга хокукуын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа күшүп бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар алдындагы муниципаль гарантиядә каралган бурычы принципалның гарантия белән тәэммин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеләнгән бирелгән вакыт узгач (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәэммин ителгән йөкләмәләре үтәлгән очракта яки принципалның күрсәтелгән йөкләмәләре

бүтән нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәлеше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылганда;

4) гарантка кире кайтарып бирү юлы белән бенефициар үз хокукларыннан баш тартканда һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча гарантны йөкләмәләреннән азат итү турындағ язма гаризасы булганда, принципал тарафыннан гарантка Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаган очракта;

5) принципалның гарантия бирелгән йөкләмәсе билгеләнгән сротка барлыкка килмәгендә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындағы таләпне курсәткәннән соң (шул исәптән, принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерү белән бәйле рәвештә) тәп йөкләмәне туктатканда яисә аны гамәлдә булмаган килешү дип танығында;

7) бенефициар тарафыннан башка затка тапшырылган яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча, гарантка карата гарантия буенча таләп хокуклары, тәп йөкләмә буенча хокук һәм (яисә) вазыйфаларны биләү хокуклары гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка өченче затка күчкәндә (облигациягә хокукларның яңа хужага (сатып алучыга) күчүнә бәйле рәвештә кыйммәтле кәгазыләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын һәм бурычларын) тапшырудан (күчүдән) тыш);

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яки принципалга караган башка нигезләр буенча, тәп йөкләмә буенча хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычның) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка өченче затка күчкәндә;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның гарантия буенча йөкләмәләре туктатылғаннан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүматы булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм принципал муниципаль гарантияне соратып алуга яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булганда бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата

регресс таләбе хокукуы барлыкка килүгө китерсө яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокукларының гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөклөмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Эгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуы барлыкка килүгө китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан, гарантия буенча йөклөмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешен үтәү йөзеннән, түләнгән акчалар регресси тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар, бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэммин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты билгеләнгән очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөклөмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән жаваплылыкка tota.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсе булган йөклөмәләрне тәэммин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөклөмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

34 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазыләр муниципаль кыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең эмитенты булып жирле администрация тора, ул Жирлек уставы нигезендә муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокукуна ия.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең төрләре, аларның эмиссиясе тәртибе һәм шартлары, мөрәҗәгатьләре Россия

Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

II бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

35 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төzelә.

2. Жирлек бюджеты проекты өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төzelә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, жирлек Уставы һәм жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән таләпләрне утәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджеты проекты буенча муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларда фикер алышынырга тиеш. Халык алдында тыңлаулар нәтижәләре буенча тәкъдимнәр эшләнә, алар нигезендә Жирлек башкарма комитеты жирлек бюджеты проектын эшләп бетерә.

5. Бюджет проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

1) Россия Федерациисе Президентының Россия Федерациисе Федераль Собраниесенә юлламасының Россия Федерациисендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

2) Татарстан Республикасында бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы нигезләмәләре;

3) бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре; авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

4) озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты);

5) муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

36 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәkle белешмәләр

Бюджет проектын төзү өчен түбәндәге мәгълүматлар кирәк:

- салымнар һәм жыемнар түрындагы закон проекты эшли башлаганды гамәлдә булган Россия Федерациисенең салымнар һәм жыемнар түрындагы законнары, Татарстан Республикасының салымнар һәм жыемнар түрындагы законнары, Советның норматив-хокукый актлары хакында;

- район бюджетына федераль, региональ, жирле салымнардан һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан күчерү нормативлары түрында;

- Россия Федерациисе бюджет системасының башка дәрәжәләре бюджетларыннан бирелә торган күчерүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым көрөнөрөнөң һәм (яисә) түләүсез көрөнөрөнөң күздә тотылган күләмнәре турында;
- Россия Федерациисе бюджет системасының башка дәрәжәләреннән тапшырыла торган чыгымнарның тәрләре һәм күләмнәре турында;
- муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә финанс чыгымнарының нормативлары турында.

37 статья. Авыл жирлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнен социаль-икътисади үсеше фаразы кимендә өч елга эшләнә.
2. Жирлекнен социаль-икътисади үсеше фаразы ел саен Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эшләнә.
3. Жирлекнен социаль-икътисади үсеше фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын кертү турында Карап кабул итү белән бер үк вакытта карала һәм хуплана.
4. Жирлек бюджет проектын төзү һәм карау барышында Жирлекнен социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

38 статья. Жирлекнен юджет көрөнөрөн фаразлау

Бюджет көрөнөн (чыгымын) үзгәртүгә китерә торган, Жирлек Советына бюджет турында карап проектын керткәннән соң кабул ителгән, Жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукий актларына чираттагы финанс елына һәм план чорында үзгәрешләр кертүне күздә тоткан Жирлек Советы норматив-хокукий актлары, чираттагы финанс елыннан соң килгән елның 1 гыйнварына, Жирлек Советы норматив хокукий актларының үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

39 статья. Муниципаль программалар

1. Жирлекнен муниципаль программалары (алга таба-муниципаль программалар) Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары Район Башкарма комитеты тарафыннан алар билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлеге муниципаль программаларны эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру, тормышка ашыру турында караплар кабул итү тәртибе Жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль хокукий акт нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы карап белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап тормышка ашырылырга тәкъдим ителгөн муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгөрешләр Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет түрындагы карап үз көченә көргөн көннән алып ике айдан да соңға калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Жирлекнең һәр муниципаль программасы буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Курсәтелгән бәяләүне үткәру тәртибе һәм аның критерийлары Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Курсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап туктатылырга яки үзгәртергә, шул исәптән муниципаль программаны тормышка ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре үзгәрту кирәклеге түрында Карап кабул ителергә мөмкин.

III бүлек. БЮДЖЕТ ТҮРҮНДАГЫ КАРАРНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

40 статья. Жирлек бюджеты түрында карап проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләр составы

1. Жирлек бюджеты түрында Совет карарында бюджет керемнәренең гомуми үзләме, авыл жирлегенең гомуми чыгымнары, дефициты (профициты) гомуми үзләме, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш;

Жирлек бюджеты түрындагы карап белән раслана:

- бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча, шулай ук тиешле Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, муниципаль хокукий актлары, жирлекнең вәкиллекле органы белән билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлү;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство

структурасы;

- гавами норматив йөклемеләрне үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;
- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;
- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланучы (расланган) чыгымнарның гомуми күләме, план чорының беренче елына, бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), һәм план чорының икенче елына, бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);
- чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның ин югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның ин югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның ин югары чиген күрсәтеп;
- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка курсәткечләре.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәрту һәм аларга жирлек бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәрту жирлек Советының муниципаль хокукий акты нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджет чыгымнарының ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәрту расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яисә кыскарту яки жирлек бюджет чыгымнарының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар ведомство структурасына кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

3. Шартлы рәвештә расланучы (расланган) чыгымнары дигендә бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар белән, жирлек бюджеты чыгымнарының

тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) гомуми құләменнән тыш, җирлек бюджеты түріндагы карап белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап (бюджетта чагылыш табуга) тәкъдим ителә торган аерым төр салым булмаган керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

41 статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты түріндагы карап проекты белән бер үк вакытта җирлек Советына тәкъдим ителә:

- җирлектәге салым сәясәтенең һәм бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында җирлекнең социаль-икътисади үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында җирлекнең социаль - икътисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;
- җирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджетының төп характеристикалары (бюджет керемнәрнең гомуми құләме, чыгымнарның гомуми құләме, дефицит (профицит) фаразы;
- җирлек бюджеты проектына аңлатма языу;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;
- бюджет керемнәре чыганаклары реестрлары;
- башка документлар һәм материаллар.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты түріндагы карап проекты авыл җирлеге Советы каравына агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңға калмыйча Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

42 статья. Ҙирлек бюджеты түріндагы карап проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына җирлек бюджеты түрінде карап проекты кертелгәннән соң 7 эш көне эчендә җирлек башлыгы аны Контроль-хисап палатасына (төзелгән килешү нигезендә) экспертиза уздыру өчен җибәрә.

Контроль-хисап палатасы (төзелгән килешү нигезендә) әлеге проект житешсезлекләре ачыкланган очракта, аларны күрсәтеп, бюджет түрінде карап проекты түрінде бәяләмә әзерли.

Контроль-хисап палатасын төзү (төзелгән килешү нигезендә) Совет депутатлары

тарафыннан бюджет түрүнда карап проектына төзәтмәләр өзөрлөгөндә исәпкә алына.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет түрүндагы каарның көртөлгөн проекты жирлек Советының дайми комиссияләренә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жибәрелә.

3. Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән (төзелгөн килешү нигезендә) жирлек Советының дайми комиссияләренә жирлек бюджеты түрүнда карап проекты жибәрелгәннән соң бер атна вакыт эчендә муниципаль берәмлек бюджеты түрүнда карап проекты буенча беренче уқылыш үткәрелә.

Беренче уқылыш предметы булып муниципаль берәмлек бюджеты түрүндагы карап проектының төп параметрларын хуплау тора.

Беренче уқылышта кабул ителгән бюджет проекты массакүләм мәгълүмат чараларында алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында басылып чыгарга тиеш.

3. Ачык тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң, жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты жирлек Советы тарафыннан икенче уқылышта карала.

Икенче уқылышта жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты тулысынча кабул ителә.

4. Жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, авыл жирлеге Советы каары белән бертигез санда Башкарма комитет һәм авыл жирлеге Советы вәкилләре көргөн Килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне авыл жирлеге Советы Рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендә жирлек бюджеты түрүндагы карап проектының беренче һәм икенче уқылышлары арасындагы чорда карый.

5. Авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына бюджет түрүндагы карап 20 декабрьдән дә соңга калмыйча авыл жирлеге башлыгына кул кую һәм бастырып чыгару өчен жибәрелә

45 статья. Бюджет түрүндагы каарны раслау вакытлары һәм чираттагы финанс елына бюджет түрүндагы карап проектын үз вакытында кабул итмәү нәтиҗәләре

1. Жирлек бюджеты түрүндагы карап жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек Башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка житкерелергә тиеш.
2. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты түрүндагы каары чираттагы финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә көрә.

Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты түрүндагы каары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЕШЕ

Статья 44. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре

1. Бюджетны үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә. Бюджетны үтәүне оештыру жирлекнең башкарма комитетына йөкләнә.
2. Бюджетны үтәү кабул ителгән бюджетка һәм касса планына туры килергә тиешле бюджет язмасы нигезендә оештырыла..
3. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.
4. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте курсату федераль һәм территориаль казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

45 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жирлек бюджетын үтәү расланган курсәткечләр жирлек бюджеты түрүндагы каарга һәм касса планына туры килергә тиешле жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла.
2. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алыш бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.
3. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.
4. Касса планын төзү һәм алыш бару тәртибе авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Авыл жирлеге башкарма комитеты касса планын төзи һәм алыш бара.

45 статья. Бюджет түрүндагы каарны раслау вакытлары һәм чираттагы финанс елына бюджет түрүндагы каар проектын үз вакытында кабул итмәү нәтижәләре

3. Жирлек бюджеты түрүндагы каар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек Башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка житкерелергә тиеш.

4. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты түрүндагы каары чираттагы финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты түрүндагы каары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЕШЕ

Статья 44. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре

5. Бюджетны үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә. Бюджетны үтәүне оештыру жирлекнең башкарма комитетына йөкләнә.

6. Бюджетны үтәү кабул ителгән бюджетка һәм касса планына туры килергә тиешле бюджет язмасы нигезендә оештырыла..

7. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

8. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәту федераль һәм территориаль казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

46 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

5. Жирлек бюджетын үтәү расланган күрсәткечләр жирлек бюджеты түрүндагы каарга һәм касса планына туры килергә тиешле жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

6. Жыелма бюджет язмасын тәзу һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә аывыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

7. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

8. Касса планын тәзу һәм алып бару тәртибе аывыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Аывыл жирлеге башкарма комитеты касса планын тәзи һәм алып бара.

46 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Керемнәр буенча бюджет үтәлеше түбәндәгеләрне күздә tota:

- РФ Бюджет кодексы, бюджет түрүндагы закон (карап) hәм Татарстан Республикасының башка законнары hәм РФ Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлары белән билгеләнгән атымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар буенча бүленә торган, Федераль казначылык органнары счетларыннан hәм бюджетка башка кертемнәрдән Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жыемнарны hәм башка керемнәрне бүлүдән барлыкка килгән керемнәрне бюджетның бердәй счетына күчерүне;
  - артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алышан суммаларны кире кайтару, шулай ук андый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар hәм артык алышан суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтаруны;
  - Россия Федерациясенең законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык алышан суммалары хисабын;
- Россия Федерациясе бюджет системаһы бюджетларына түләүләр бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;
- артык түләнгән яки артык алышан салым, жыемнар hәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәклे артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммасын hәм артык түләттерелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммасын Федераль казначылык тарафыннан керемнәрне исәпкә алу hәм аларны Россия Федерациясе бюджет системаһы бюджетлары арасында бүлү өчен билгеләнгән тиешле бюджетларның бердәм счетларыннан, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, Федераль казначылыкның тиешле счетларына күчерү.

47 статья. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше бюджет законнары hәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.
2. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлеше түбәндәгеләрне күздә tota:
  - бюджет hәм акчалата йәкләмәләрене кабул иту hәм исәпкә алу;
  - акча йәкләмәләрен раслауны;
  - акчалата йәкләмәләрене түләүне санкцияләүне;
  - акчалата йәкләмәләрнең үтәлешен раслауны.

48 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнен (бүлүчеләрнен) бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, Башкарма комитетның финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнен бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан расланган бюджет йәкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләренең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йәкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм ана үзгәрешләр керту бюджет акчаларының баш бүлүчесе (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Чыгымнар буенча бюджет язмасы курсәткечләре чираттагы финанс елы башланганчы ведомство карамагындагы идарәчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе авыл жирлеге бюджет акчаларының баш бүлүчесенең (бүлүченең) бюджет язмасы белән раслана торган чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары, шулай ук дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча курсәткечләрне детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукуны яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы курсәткечләре нигезендә бюджет акчаларының баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган курсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рәхсәт ителми.

Бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет язмасы курсәткечләре нигезендә бюджет акчаларының бүлүчесенең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган курсәткечләрне бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рәхсәт ителми.

49 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган курсәткечләре ана

житкерелгән Бюджет йөклөмәләрен кабул итүгө һәм (яисә) казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү буенча бюджет йөклөмәләрен үтәүгә туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр өстәмә расланырга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокуқына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары, шулай ук тиешле төркемнәрнең (статьялар) кодлары (ядәмче статьялары) кодлары буенча бюджет йөклөмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча детальләштерелгән.

50 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше

Авыл жирлеге бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет законнарының нигезләмәләре нигезендә бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, жыелма бюджет язмасы нигезендә баш администраторлар, администраторлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләү Районның Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

51 статья. Финанслауның ин чик күләмнәре

1. Авыл жирлеге бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен оештырганда, Башкарма комитет билгеләгән очракта һәм тәртиптә агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөклөмәләрне түләүнең ин чик күләмен (финанслауның ин чик күләмнәре) раслау һәм аларны баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыларга житкерү күздә тотыла.
2. Финанслауның ин чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата, агымдагы финанс елы башыннан ай саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән йә бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләрне финанслауга гаризалар нигезендә, тиешле кварталга билгеләнә.

52 статья. Жирлек бюджеты турындагы карап белән расланган жирлек бюджет үтәлешендә фактта алынган керемнәрдән файдалану

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең 32 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, жирлек бюджетын үтәгендә жирлек бюджеты турында карап белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансферлар, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек

бюджеты түрүндагы каарга үзгәрешләр көртмичә, бюджет язмасына үзгәрешләр көртеп, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларына жирик бюджеты чыгымнарын арттыруға жибәрелә.

53 статья. Агымдагы финанс елының тәмамлануы

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында курсәтелгән операцияләрдән тыш, Жирик бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирик бюджетын үтәу буенча операцияләрне тәмамлау Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йәкләмәләре лимитлары һәм финанслауның ин чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалталар.

Агымдагы финанс елының соңғы эш көненә қадәр, жирик бюджеты үтәлешенә касса хезмәте курсәтүче орган, жирик бюджетының бердәм счетында калган акчалар чикләрендә, билгеләнгән тәртиптә түләу буенча санкцияләнгән Бюджет йәкләмәләрен түләргә тиеш.

3. Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджетара трансферлар бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Жирик бюджет акчаларының баш администраторының каары нигезендә, агымдагы финанс елында файдаланылмый торган субсидияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алышынан бюджетара трансферларга ихтыяж булу түрүндагы каар нигезендә, курсәтелгән бюджетара трансферларның калдығыннан артмаган күләмдә акчалар алдагы финанс елында курсәтелгән бюджетара трансферларны бирү максатларына тиешле бюджет чыгымнарын финанс белән тәэммин итү өчен бирелгән чираттагы финанс елында бюджетка кире кайтарылырга мөмкин.

V бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ, КАРАУ һәМ РАСЛАУ НИГЕЗЛӘРЕ

54 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылығы нигезләре

1. Бюджет исәбенең һәм бюджет хисаплылығының бердәм методологиясе РФ Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылығы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше түрүнде хисапны;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;

- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма языу.

3. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылығы еллық булып тора. Бюджет үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

5. Авыл жирлеге бюджетының агымдагы финанс елы үтәлеше турында еллық хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм Жирлек Советына жибәрелә. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисап Район Советы карары белән расланырга тиеш.

55 статья. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны тышкы тикшерү поселения

1. Жирлек Советында караганчы бюджет үтәлеше турындагы еллық хисап, бюджет акчаларының баш администраторларының (администраторларының) бюджет хисабын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә алган тышкы тикшерү узарга тиеш.

2. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, муниципаль берәмлек уставы нигезендә башкарыла.

56 статья. Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтәлеше турында еллық хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

Бюджет үтәлеше турында еллық хисап белән бер үк вакытта жирлек Советының бюджет үтәлеше турында карар проекты, жирлек бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисаплылығы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турында еллық хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау яисә кире кагу һәм жирлек Советы тарафыннан тиешле карар қабул итү яки бюджет үтәлеше турындагы карарны кире кагу турында Карап қабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтәлеше турындагы карарны кире каккан очракта, дөрес булмаган яки тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм бер айдан артмаган

вакыт эчендә қабат тапшыру өчен ул кире кайтарыла.

57 статья. Жирлек бюджетты үтәлеše турында карар

Авыл жирлеге Советының бюджет үтәлеše турындагы каары белән, бюджет керемнәренен, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми қуләмен курсәтеп, хисап финанс елына бюджет үтәлеše турында хисап раслана.

Хисап финанс елында Жирлек бюджетты үтәлеše турындагы каарга аерым кушымталар белән тубәндәге курсәткечләр раслана:

- район бюджеты керемнәрен классификацияләу кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- чыгымнарны классификацияләу бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;